

PRIMERJAVA VIŠOŠKE KRONIKE IN JARE GOSPODE

Z besedo realizem označujemo resničnost, realnost. Ta beseda je veliko pomenila tistim, ki so ustvarjali v 19. stoletju, saj je realizem tudi umetnostna in slovstvena smer po romantiki. V tem obdobju je hotel vsak literarni privrženec čimbolj zvesto predstaviti resničnost, vsakdanje življenje, naravno okolje, družbene razmere. Osebe so morale govoriti primerno starosti, času in poklicu. Opisi so zelo podrobni tako pri osebah, kot tudi pri naravi. Pisatelji se trudijo predstaviti vsakdanje, povprečno, tipično... V tem obdobju sta ustvarjala tudi Janko Kersnik, ki je napisal povesta Jara gospoda, v kateri opisuje slovensko meščanstvo, ki je duhovno in moralno nagnito, brez idealov in vsakršne volje do življenja; in pa Ivan Tavčar z romanom, napisanem v obliki starinske kronike, Visoška kronika, kjer opisuje takratno življenje na kmetih z zgodovinskim ozadjem.

V Jari gospodi prikaže Kersnik zelo povprečno trško gospodo, ki ne kaže smisla za duhovne vrednote. Vsem je pomembna le materialna zaloga, zato pozabljajo pomen besed ljubezen, sočutje, pomoč v stiski... Prikaže popolnoma otopele ljudi, ki se pehajo samo za čimvečjim socialnim položajem, ne glede na ceno. Takšen je tudi Polikarp Kahllan v Visoški kroniki. Za denar je bil v vojni pripravljen moriti. Oguljufal je tudi svojega hlapca, ki je moral potem celo življenje prenašati to krivico. Polikarp je trd človek, takšnega pa ga je verjetno izoblikovala vojna, ki je kruta in neusmiljena. Kaj pa je potem izoblikovalo Pavla? Tudi on se prikaže na koncu trd in neizprosen, ko sodi Ančki za njen greh, čeprav je vse njene bede kriv prav on. Izblikovala ga je takratna družba, ki je bila do dna pokvarjena in je uničila še drobtinico tistih poštenih ljudi, med katerimi je bila Ančka. Ančka je bila dobro, bistro in lepo dekle, a jo je premamila sla po denarju. Poročila se je z Vrbanomem in s tem pridobila višji socialni položaj. Veselila se je tega, a kaj ko je bil to zgrešen korak, saj se v visoki družbi ni znala obnašati, za povrhu pa razpade še njen zakon z Vrbanomem, zaradi skokov čez plot. Malce podobnosti lahko razberemo v primerjavi Ančke in Agate. Tudi Agata je bila lepa, pametna in dobra. Vsi so jo imeli radi in vsak jo je žele imeti zase. Tako Izidor kot Jurij in tudi Marks. Zaradi Marksa in njegove sebičnosti, želje po nečem, kar ne more imeti pa jo pripelje tudi v čarovniški proces iz katerega se reši le zaradi Jurija. Končni podobi teh dveh deklet pa sta si povsem različni. Agata živi srečno poročena z Jurijem na posestvu Khallan, ki jima ga je prepustil Izidor, ki se je zavedel svoje šibkosti in tega, da je dvomil v Agato; Ančka pa žalostno propade. Vsi ti družbeni procesi so zelo podobni današnjim. Vsi si želijo materialnih dobrin, pa čeprav je njihova dohovna razvitost pod kritično točko. Veliko je prešuštvovanja, temu sledijo razdrti zakoni, ki jih je vedno več in posledica tega je, da trpijo povsem nedolžni ljudje. Najpogosteje so danes to otroci. Vse pa gre iz roda v rod, pa čeprav si v mladosti vsak govori, da ne bo nikomur počenjal krivice, kot so to delali njemu. Usoda vsakemu posebej kroji življenje. USODA. Ključna točka obeh del, ki ju danes primerjam. V Jari gospodi je usoden socialni položaj Ančke, ki zaradi tega propade in tudi Pavla, ki se na koncu zave svojih del in se zaradi njih kesa. V Visoški kroniki pa usoda Polikarpa, ki celo življenje trpi zaradi preteklosti in usoda Agate, ki zaradi žalostne usode očeta živi na posestvu Khallan.

Mislim, da sta obe deli zelo pomembni za slovensko književnost, saj lahko vidimo resnično podobo takratnega življenja na kmetih in v mestu, zraven pa se naučimo glavnih značilnosti slovstvene smeri realizma. Moje sporočilo pa je takšno: "Ljudje, nikoli ne stremite za materialnimi dobrinami, pomembne naj vam bodo predvsem duhovne, saj boste le tako pripomogli k lepšemu in srečnejšemu svetu in ne sprijaznite se z kruto usodo, ampak si jo krojite tako kot si želite vi - lepo in radostno."